

Iz lirike Kazimirja Radiča.

Zadnja zdravica.

Prijatelji, zakaj molčite?
O pijte, ne pokušajte!
Ne glejte v blede lice moje,
če kašljam, ne poslušajte!

Če moti zvon vas iz daljave,
pa okna naj zapre dekle!
Ne bojte se, saj ne zvonijo
nikomur, dokler ne umre.

O pojte, vriskajte, naj z vami
poveselim se zadnjikrat!
Tovariši mladosti moje,
kako pri vas ostal bi rad!

O pijmo urno, pijmo urno,
mladost in solnce nam žari,
ah, in mladost, mladost tak burno
kam pač hiti, kam pač beži?

Samo, samo, kedar veselo
razlegala črez grob se moj
bo v noč pokojno pesem vaša,
kaj bo takrat z menoj, z menoj?

Oziram se z okna v mračni večer.

Oziram se z okna v mračni večer,
nebo je oblačno, zvezde nikjer;
le včasí nemirno drevje vzvihra
in veter potegne od gorâ.

Dveh zvončkov tožeči »cin-cin, cin-cin«
pripluje zdaj in pa zdaj iz daljin;
glas v zraku umira, onemi,
nakrat bridkeje spet zaječi.

Umrl je nekdo . . . in rešen vseh muk . . .
 Pristopijo ded: »Da, da, čuj, vnuk,
 kedar iz dalje zvonovi pojo,
 pomeni, da drugo vreme bo!«

Narodna pravljica.

Brez cvetja, brez napisa dviga med grobi se samotni grob, nihče ne ve, nihče ne vpraša, čigav in kdaj je bil pokop. Nikdo ne sliši in ne vidi, ko vsako noč o polnoči se grob odpre in glas mrtvaški iz njega toži, govori: »Bil vaški sem ubog učitelj in v farni cerkvi organist, z občutki in lepo sem orgljal, moj glas je bil mehak in čist. V pobožnosti kopnela vroči vsekdar je zbrana množica, Kedar sem ji zapel ganljivo: »Marija, rajska rožica!« O božji materi najrajši sem pesmi svoje pel sladké, a moje srce, grešno srce, imelo misli je drugje.	Tam doli pred oltarjem stranskim klečala deva je vselej, — ne božji materi — veljale so pesmi moje vse le njej. Umreti mlad in lep sem moral, ko na spomlad uvene cvet, a greha izpovedal nisem se tajnega nikdar popred. S seboj sem v mladi grob ga nesel, ljubezen svojo grešno ž njim; zaspati mirno v njem ne morem, dokler odveze ne dobim. Sto let že brez miru opravljam izpoved javno vsako noč; poslušajo le grobi nemi, odveze ni dobiti moč. Ah, greha težkega rešiti, duhovnik me le tisti sme, ki mu nikoli občutilo ljubezni ženske ni srce!«
--	--

Povrnitev.

Ljubica, kaj si se stresla tako?
 Zvezda se je utrnila samo.
 Deva neusmiljena, kvišku poglej,
 jasno žaré se nebesa ko prej!

V dušo, v moj mladi, moj blaženi san
pal je le jeden pogled hladan,
zrušilo se je svetlo nebo,
dušo zagreblo mi v mrtvo temó.

*

Kako prijazno tamkaj gori, visoka okna se blešče, mladeničev in deklic zbori v to nemo, težko noč zvene.	»Tovariši vi moji mladi, o sreči pojete lahko: levica ljubico vam gladi, v desnici čašico polnó!
---	---

A jaz? Ne bojte se! V sredino
ne pridem vašo mračni gost;
odhajam v nočno sam temino,
samotna z mano gre mladost.

*

Čez mnogo let me iz tujine
nemirno gnalo je srce;
o polnoči došel v nevihti
jaz na domače sem gore.

Oblaki nad menoj visijo,
okrog viharja tuli noč;
moj prihod grom pozdravlja, blisek
mi kaže pot do rojstnih koč.

Z neba uživajo se bliski,
spet zrem pred sabo rojstni kraj,
domače griče in doline, —
oh, vse tako še ko nekdej!

Še zdaj tam doli stolpi črni
zro temno mi v naš lepi svet?
V verigah težkih duh slovenski
vzdihuje tam še ko popred?

Še zdaj ko v ječah v nizkih kočah
moj narod trudne spi noči,
in rano ga na tlako tuji
gospod iz sladkih sanj podi? —

Ugasni, blisk, oh, ne odkrivaj
mi stare bede, starih ran,
zakrivaj večna noč te kraje,
ta rod zatiran in teptan!

Nebo, nebo, le za trenotek
posodi mi rohneči grom,
da zaječi mi duša jedna,
ko gledam svoj nesrečni dom!

Oh, kje je narod, ki Evropo
junak je branil krvaveč,
ko sodnji dan oznanjal svetu
je turški ogenj, turški meč?

Oh, kje je narod, kje je narod,
ki šel navdušeno je v boj,
ko za duha svobodo dvignil
je Primož Trubar prapor svoj?

*

Ichak hitim po cesti beli —
kako iz duše vrisnil ne bi
v ravan zeleno, ko se, mesto,
oziram zadnjikrat po tebi?

Stoletni gozd tam za gorami
šušti o miru in svobodi;
kak prišumi z goré veselo
potoček srebropeni todi!

Otožno, tiho, nemo vije
črez nedozirno se ravnino,
oh, težko je slovo od vrtov
cvetočih, težka pot v tujino.

O tja hitim, veliko mesto,
na robu gozda, kraj potočka
postavim hišico si belo,
tam blizu mati so in očka.

Iz srede deklic si domačih
izberem pridkano ženico,
po trudu dne skrbi mi s čela
obriše z ljubljeno ročico.

Ljubeča mati nadobudne
bo kodrolasčke mi učila;
z ljubečimi rokami v hiši
bo zlatolasčke mi gojila.

Kako lepo bom živel v miru
tam sredi ljubljene družine,
samo Bogu, ljudem trpečim,
da jim olajšam bolečine . . .

